

ΑVERIL CAMERON

ΟΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ

Μετάφραση:
Γιώργος Τζήμας

Πρόλογος – Επιστημονική επιμέλεια:
Ηλιάς Γιαγένης

ΤΡΠΤΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΗ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: THE BYZANTINES
Από τις Εκδόσεις BLACKWELL, Λονδίνο 2006
ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Οι Βυζαντινοί**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Averil Cameron
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Τζήμας
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Ηλιάς Γιαγένης
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Μαρία Μανωλιούνη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Ηλέα Μαρούδη
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ρώλος Ρουχώρα, Μερόσια Λαδοπούλου
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Α. & Φ. Δεληγιάννης Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνος Παπαγιώργου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Averil Cameron, 2006

This edition is published by arrangement with Blackwell Publishing Ltd, Oxford.
Translated by Psychogios Publications S.A. from the original English language version.
Responsibility of the accuracy of the translation rests solely with Psychogios Publications S.A.
and is not the responsibility of Blackwell Publishing Ltd.

© Εκδόνας εξωφύλλου: Guido Baviera/Corbis/Apeiron Photos
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2009

Πρώτη έκδοση: Αργίλιος 2009
Τόκτη ανανέωση: Ιανουάριος 2010

ISBN 978-960-453-529-3

*Τυπωθηκε σε χαρτί έκλιθρο Ζημιανών αυτών, προηγούμενο ασυκλωμένο
και μόνο από θέση που εκδίδεται για την παροχή/ψηφί Ζαγκρι.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή μετάφραση χωρίς την έγγραφη άδεια του εκδότη. Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας το οποίο είναι ανεπιθύητο και εν γένει αναπαραγωγή, εκμετάλλευση ή διανομή, μεταφορά, διασκευή, ανανέωση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοίου 121

144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο: Μαυρομυχάλη 1

106 79 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800

Telefax: 2102819550

www.psichologos.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head office: 121, Tatou Str.

144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore: 1, Mavromichali Str.

106 79 Athens, Greece

Tel.: 2102804800

Telefax: 2102819550

www.psichologos.gr

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

ΕΤΟΣ	ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ	ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ	ΔΥΣΗ	ΑΝΑΤΟΛΗ
306	Ο Κωνσταντίνος ανακηρύσσεται αυτοκράτορας στο Eboracum			
312	Νίκη του Κωνσταντίνου επί του Μαξεντίου		Μάχη στη Μιλβία γέφυρα, Ρώμη	
324	Νίκη του Κωνσταντίνου επί του Λικινίου			Μάχη της Χρυσόπολης, κοντά στη Χαλεηδόνα
324-337	Ο Κωνσταντίνος μοναδικός αυτοκράτορας			325 Α' Οικουμενική Σύνοδος, Νίκαια 330 Εγκαίνια Κωνσταντινούπολης 335 Εγκαίνια της Εκκλησίας του Παναγίου Τάφου στη Ιερουσαλήμ
337-340	Κωνσταντίνος Β', Κωνσταντίνος Β' και Κόιντας			
340-361	Κωνσταντίνος Β'			
361-363	Ιουλιανός			Θάνατος Ιουλιανού κατά τη διάρκεια εκστρατείας εναντίον των Περσών
363-364	Ιοβιανός			
364-375	Βαλεντινιανός Α', με τον Βάλεντα απ' το 367			
375-378	Βάλενς, Γρατιανός και Βαλεντινιανός Β'			
378-395	Θεοδόσιος Α'			381 Β' Οικουμενική Σύνοδος, Κωνσταντινούπολη

ΕΤΟΣ	ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ	ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ	ΔΥΣΗ	ΑΝΑΤΟΛΗ
378-383	με τον Γρατιανό και τον Βαλεντινιανό Β'	379-381 Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός		
383-392	με τον Βαλεντινιανό Β' και τον Αρχάδιο			
392-5	με τον Αρχάδιο και τον Ονώριο			
395-408	Αρχάδιος	398-404 Ιωάννης ο Χρυσόστομος	395-423 Ονώριος	
408-450	Θεοδόσιος Β'	428-431 Νεστόριος	423-425 Ιωάννης 425-455 Βαλεντινιανός Γ' 430 Θάνατος ιερού Αυγουστίνου	431 Γ' Οικουμενική Σύνοδος, Έφεσος
450-457	Μαρκιανός		455 Πετρώνιος Μάξιμος 455-6 Άβιτος	451 Δ' Οικουμενική Σύνοδος, Χαλεηδών
457-74	Λέων Α'		457-461 Μαιοριανός 461-465 Λίβιος Σεβήρος 467-472 Ανθέμιος 472 Ολίβριος 473-474 Γλυκέριος 474-475 Ιούλιος Νέπωσ 475-476 Ραμίλιος Αυγουστάλος	
474	Λέων Β'			
474-491	Ζήνων			
491-518	Αναπάσιος			
518-527	Ιουστίνος Α'			
527-565	Ιουστινιανός Α'	552-565 Ευτύχιος	534 Ο Βελισσάριος ανακτά τη Βόρεια Αφρική	553-4 Ε' Οικουμενική Σύνοδος, Κωνσταντινούπολη
565-578	Ιουστίνος Β'	565-577 Ιωάννης Σχολαστικός		
578-582	Τιβέριος Β'	577-582 Ευτύχιος		
582-602	Μαυρίκιος		590-604 πάπας Γρηγόριος ο Μέγας	

ΕΤΟΣ	ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ	ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ	ΑΥΣΗ	ΑΝΑΤΟΛΗ
602-610	Φωκάς			614 Οι Πέρσες καταλαμβάνουν τα Ιεροσόλυμα
610-641	Ηρόαλειος	610-638 Σέργιος		630 Ο Ηρόαλειος ανακτά τον Τίμο Σταυρό 632 Θάνατος του Μωάμεθ 636 Μάχη του Ιεροπόλια (Γαρούζα)
641-668	Κώνστας Β'		649 Σύνοδος Λατερανού, Ρώμη	
668-685	Κωνσταντίνος Δ'			680-1 ΣΤ' Οικουμενική Σύνοδος, Κωνσταντινούπολη
685-695	Ιουστινιανός Β'			692 Σύνοδος εν Τροσλλω (Πενθέκτη), Κωνσταντινούπολη
695-698	Λεόντιος			
698-705	Τιβέριος Γ'		698 Η Καρθαγένη καταλαμβάνεται απ' τους Αραβες	
705-711	Ιουστινιανός Β'			
711-713	Φίλιππος			
713-716	Αναστάσιος Β'	715-730 Γερμανός		
716-17	Θεοδόσιος Γ'			
717-41	Λέων Γ'		735 Ο Βέδας πεθαίνει στο Τζάροου	
741-775	Κωνσταντίνος Ε'			754 Εικονομαχική Σύνοδος Ιέρειας
775-780	Λέων Δ'			
780-797	Κωνσταντίνος ΣΤ'	784-806 Ταράσιος		787 Ζ' Οικουμενική Σύνοδος, Νίκαια
797-802	Ευχήνη η Αθηναία		800 Στέψη του Καρλομάγνου	

ΕΤΟΣ	ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ	ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ	ΑΥΣΗ	ΑΝΑΤΟΛΗ
802-811	Νικηφόρος Α'	806-815 Νικηφόρος		
811	Σταυράκιος			
811-813	Μιχαήλ Α' Ραγκαβέ			
813-820	Λέων Δ' ο Αρμένιος			
820-829	Μιχαήλ Β'			
829-842	Θεόφιλος			
842-867	Μιχαήλ Γ'	843-847 Μεθόδιος 847-858 Ιγνάτιος 858-867 Φώτιος 867-877 Ιγνάτιος 877-886 Φώτιος		843 Αναστήλωση των εικόνων 863 Αποστολή των Κωνσταντίνου-Κυρούλου και Μεθοδίου στη Μοραβία
ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ				
867-1025				
867-86	Βασίλειος Α'			
886-912	Λέων ΣΤ' ο Σοφός	901-907 Νικόλαος Α' ο Μυστικός 907-912 Ευθύμιος		
912-913	Αλέξανδρος	912-925 Νικόλαος Α' ο Μυστικός		
912-59	Κωνσταντίνος ο Παφρογενής		936, Όθων Α', αυτοκράτορας το 962	
920-44	Ρωμανός Α' Λεκαπηνός			
959-63	Ρωμανός Β'			
963-1025	Βασίλειος Β'			988 Βάπτιση του Βλαδιμήρου στο Κίεβο
963	Ανταρραχία Θεοφανώς (χήρα του Ρωμανού Β')	996-998 Σισίνιος		
απρ 1025	Νικηφόρος Β' Φωκάς			

ΕΤΟΣ	ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ	ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ	ΔΥΣΗ	ΑΝΑΤΟΛΗ
969-76	Ιωάννης Α' Τοιμισκής			1018 Η Βουλγαρία βυζαντινή επαρχία
1025-8	Κωνσταντίνος Η'			
1028-1034	Ρωμανός Γ' Αργυρός			
1034-1041	Μιχαήλ Δ' ο Παφλαγών			
1041-1042	Μιχαήλ Ε' Καλαφάτης			
1042	Ζωή και Θεοδώρα			
1042-1055	Κωνσταντίνος Θ' Μονομάχος	1043-58 Μιχαήλ Κηρουλάριος		
1055-1056	Θεοδώρα			
1056-1057	Μιχαήλ ΣΤ' ο Στρατιωτικός			
1057-1059	Ισαάκιος Α' Κομνηνός (παρατήθηκε απ' το θρόνο)			
1059-1067	Κωνσταντίνος Ι' Δούκας	1059-1063 Κωνσταντίνος Λεχουδής		
1067-1071	Ρωμανός Δ' Διογένης	1064-1075 Ιωάννης Ξιφυλίνος	1071 Το Μπάρι (Βάρις) καταλαμβάνεται απ' τους Νορμανδούς	1071 Μάχη του Μαντζικέρτ
1071-1078	Μιχαήλ Ζ' Δούκας		1073-85 πάπας Γρηγόριος Ζ' «Γρηγοριανή μεταρρύθμιση»	
1078-1081	Νικηφόρος Γ' Βοτανειάτης			
ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΚΟΜΝΗΝΩΝ		1095 ο Ουρβανός Β' κηρύσσει την Α' Σταυροφορία στο Κλερμόντ	1099 οι σταυροφόροι καταλαμβάνουν τα Ιεροσόλυμα	
1081-1185				
1081-1118	Αλέξιος Α' Κομνηνός			
1118-1143	Ιωάννης Β' Κομνηνός			

ΕΤΟΣ	ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ	ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ	ΔΥΣΗ	ΑΝΑΤΟΛΗ
1143-80	Μανουήλ Α' Κομνηνός		1152-1190 Φρειδερίκος Βαρβαρόσα	1176 Νίκη των Σελτζούκων στο Μυριοκέφαλο
1180-1183	Αλέξιος Β'		1181/2-1226 άγιος Φραγκίσκος της Ασίζης	
1183-5	Ανδρόνικος Α'			1187 ο Σαλαδίνος καταλαμβάνει τα Ιεροσόλυμα
1185-95	Ισαάκιος Β' Άγγελος			
1195-1203	Αλέξιος Γ' Άγγελος			
1203-1204	Ισαάκιος Β' και Αλέξιος Δ'			
1204	Αλέξιος Δ'			1204 Άλωση της Κωνσταντινούπολης κατά την Δ' Σταυροφορία. Ο Αλέξιος Α' Μέγας Κομνηνός αυτοκράτορας στην Τραπεζούντα. Η Κωνσταντινούπολη υπό λατινική κυριαρχία
ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ				
1204-1261				
1204-1222	Θεόδωρος Α' Λάσκαρις		1215 Επικύρωση του Παρισινού Πανεπιστημίου με παπική βούλα	
1222-1254	Ιωάννης Γ' Δούκας Βατάτζης		1225-74 άγιος Θωμάς ο Ακινάτης 1237-41 Εισβολή των Μογγόλων στην Ευρώπη	
1254-1258	Θεόδωρος Β' Λάσκαρις	1254-1259 Αρσένιος (στη Νίκαια)		
1258-1261	Ιωάννης Δ' Λάσκαρις			

ΕΤΟΣ	ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ	ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ	ΔΥΣΗ	ΑΝΑΤΟΛΗ
ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΩΝ				1261 Επάνοδος των Βυζαντινών στην Κωνσταντινούπολη
1259-1282	Μιχαήλ Η' Παλαιολόγος			
1261, Ανακατάληψη της Κων/πολης		1261-1265 Αρσένιος (στην Κωνσταντινούπολη) 1266-5 Ιωσήφ 1275-1282 Ιωάννης Βέκιος	1274 Ένωση των Εκκλησιών στη Λαύν	
1282-1328	Ανδρόνικος Β'	1282-3 Ιωσήφ 1283-9 Γρηγόριος Β' ο Κύπριος		
1293-1320	Μιχαήλ Θ'			
1328-41	Ανδρόνικος Γ'			
1341-76	Ιωάννης Ε'			
1341-54	Ιωάννης ΣΤ' Καντακουζηνός			
1376-1379	Ανδρόνικος Δ'			1387 Η Θεσ/νίκη καταλαμβάνεται απ' τους Οθωμανούς
1379-1391	Ιωάννης Ε' (αποκαθίσταται στο θρόνο του)			
1390	Ιωάννης Ζ'			1394 Η Κων/πολη πολιορκείται απ' τους Οθωμανούς
1391-1425	Μανουήλ Β'		1438-1439 Σύνοδος Φερράρας-Φλωρεντίας	1430 Δεύτερη κατάληψη της Θεσσαλονίκης απ' τους Οθωμανούς 1453 Άλωση της Κωνσταντινούπολης
1425-48	Ιωάννης Η'			
1449-53	Κωνσταντίνος ΙΑ' Παλαιολόγος	1454 Γεννάδιος Σχολάριος		
1453	ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ			